

ТЕРИТОРІАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Проаналізовано територіальну диференціацію рівня розвитку готельного господарства України, вказано на зміни які відбулися у цій галузі за останні десять років та з'ясовано їх причини. Визначено тенденції характерні для сьогоденного ринку готельного господарства, означено перспективи розвитку галузі сфери послуг, які безпосередньо пов'язані із цілеспрямованою державною політикою розбудови туристичної інфраструктури у зв'язку із проведенням чемпіонату Європи з футболу ЄВРО-2012.

Ключові слова: готельне господарство, готельна мережа, динаміка розвитку, готельні послуги, готельні комплекси, готельні потужності, туризм, ринкові відносини.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Готельне господарство є однією з базових галузей індустрії туризму, розвиток якого значною мірою визначає "туристичну ємність" країни, її спроможність нарощувати туристичні потоки і задовольняти потреби туристів в якісному обслуговуванні. Тому розвитку готельного господарства приділяється значна увага як матеріально-технічній базі для розвитку туризму. Але не тільки прикладними питаннями цікаве дослідження суспільно-географічних аспектів розвитку готельної сфери. Готельне господарство – галузь сфери послуг, спрямована на надання специфічних послуг розміщення тимчасовим відвідувачам. Сьогодні це одна з галузей послуг, що почала динамічно розвиватися з огляду на динаміку туристичного процесу і цілеспрямованої державної політики розбудови туристичної інфраструктури у зв'язку з чемпіонатом Європи по футболу ЄВРО-2012. Водночас, при всій значній увазі до проблем розвитку готельного господарства, питанням його територіальної диференціації у відповідності до формування попиту не приділялось достатньо уваги.

Формулювання цілей статті. Метою даної роботи є визначення рівня розвитку готельного господарства в розрізі адміністративних одиниць. Визначення рівня розвитку галузі сфери послуг є проблематикою, яка традиційно стоїть в центрі уваги досліджень з географії послуг, але в дослідженнях з готельного господарства застосовується не часто.

Виклад основного матеріалу. Базу розміщення на сьогодні складають 1269 підприємств готельного господарства (юридичні особи) та 2144 суб'єкти підприємницької діяльності (фізичні особи), що надають послуги з розміщення.

З них станом на 01.01.2008 р. пройшли сертифікацію 1576 підприємств готельного господарства, зокрема 7 готелів – 5* ("Прем'єр Палас", "Хат Рідженсі Київ", "Опера" (м. Київ), міжнародні готелі "Україна", "San Ray" (м. Дніпропетровськ). "Донбас-Палас" (м. Донецьк) та "Отрада" (м. Одеса), 44 готелі – 4*, 128 готелів – 3*, 63 готелі – 2*, 73 готелі – 1*. Інші засоби розміщення отримали сертифікат за вимогами безпеки.

В Україні підприємства готельного господарства здебільшого розташовані в м. Києві (9,2% від загальної кількості), Львівській (8,7%), Дніпропетровській (8,4%) областях та Автономній Республіці Крим (6,3%). Це пов'язано з високим рівнем їх індустріального розвитку, наявністю центрів туристичних потоків і курортних зон.

За останні роки в Україні спостерігається позитивна тенденція до стрімкого збільшення інвестиційних надходжень на ринку готельного господарства. За даними Держкомстату обсяг прямих інвестицій у розвиток діяльності готелів та інших місць для тимчасового проживання становить 183,0 млн. дол. США, що склало 0,9% від загального обсягу прямих інвестицій в економіку України (основні країни-інвестори: Кіпр – 39,4 млн. дол. США; Російська Федерація – 35,8 млн.; Швейцарія – 28,9 млн.; Великобританія – 15,0 млн.; Латвія – 11,9 млн.; Казахстан – 10,5 млн.; Австрія – 8,5 млн. дол. США).

Однак, незважаючи на те, що готельні послуги більш ніж затребувані, і щороку з'являються десятки нових готелів і готельних комплексів, попит усе ще перевищує пропозицію.

В Україні послуги з тимчасового проживання у 2008 році надавали 838 готелів, 25 мотелів, 5 готельно-офісних центрів, 8 кемпінгів, 50 молодіжних турбаз та гірських притулків, 189 гуртожитків для приїжджих та 480 інших місць для тимчасового проживання. Найбільш поширеними в Україні є готелі (52,5% загальної кількості підприємств готельного господарства), гуртожитки та інші засоби розміщення (рис. 1). Такі типи підприємств, як мотелі, готельно-офісні центри, кемпінги, молодіжні бази та гірські притулки, які поширені в більшості країн і, враховуючи їхню місткість і функціональність, відіграють велику роль у розвитку галузі, в Україні практично не розвинуті.

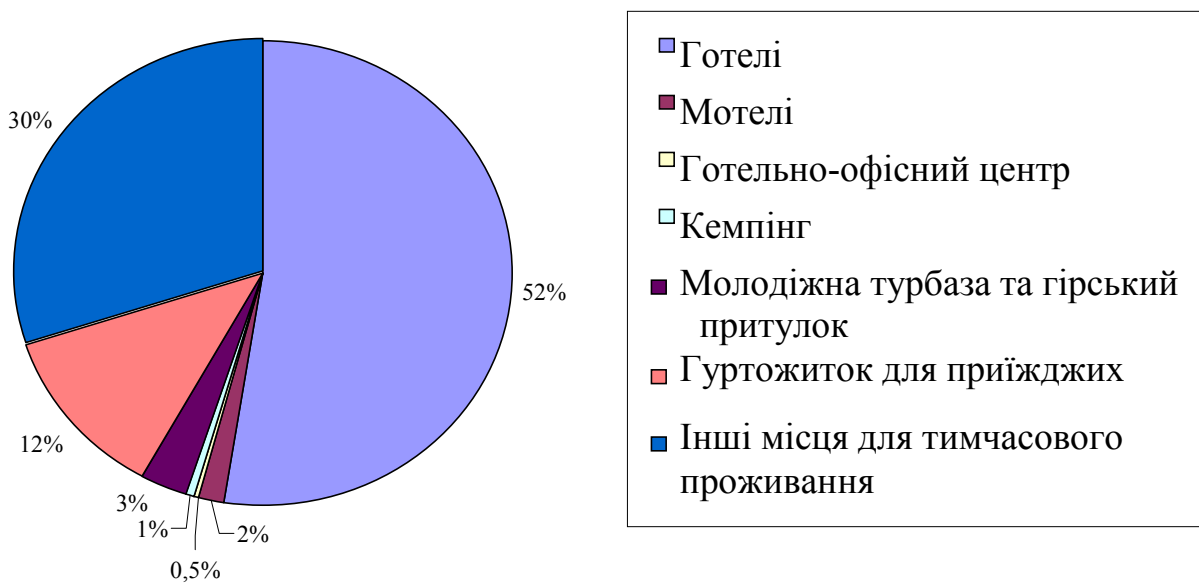

Рис. 1. Розподіл підприємств готельного господарства за типами у 2008 році

В окремих регіонах, особливо у сезон відпочинку, інші місця для тимчасового проживання здатні розмістити та прийняти більше клієнтів, ніж основні. До їхнього складу входять сезонні бази відпочинку, літні будиночки, котеджі тощо, які здаються для тимчасового проживання під час відпускнуго періоду. У 2008 році налічувалось 345 таких підприємств, або 71,9% загальної кількості інших місць для тимчасового проживання. Найбільше їх було у Херсонській (91), Миколаївській (69), Луганській (46), Дніпропетровській, Черкаській (по 22 у кожній) та Чернігівській (18) областях.

У 2008 році у готелях країни налічувалося 42,2 тис. номерів (у 2007 році 41,0 тис), їхня житлова площа в цілому по країні проти 2007 року збільшилася на 46,7 тис. м² і становила 931,7 тис. м². Середня площа одного номеру становила 22,1 м² (у 2007 році – 21,6 м). Зростання кількості номерів та їхньої житлової площі відбулося у зв'язку зі збільшенням у деяких регіонах кількості готелів. Водночас в окремих регіонах простежувалося зменшення кількості номерів при одночасному зростанні їх середньої площі (Івано-Франківська Сумська, Донецька області). Це свідчить про перебудову та реконструкцію готелів з метою підвищення їх комфортності (рис. 2).

Підвищення комфортності номерного фонду у відповідності до дії стандартів призвело до збільшення кількості номерів класу люкс, напівлюкс. Так, за 2008 рік їхня кількість у цілому по Україні збільшилась порівняно з 2007 роком майже на 10% і становила 9,4 тис. номерів, або 22,2% від загальної кількості номерів у готелях України.

Однак абсолютні показники і навіть темпи їх росту не дають картини регіональних відмін у розвитку галузі. З цією метою автор, застосовуючи методику суспільно-географічного аналізу сфери послуг [1] з власними доповненнями [2], зробила серію розрахунків (таблиця 1), які й покладені в основу пропонованого аналізу регіональних відмін у рівні розвитку готельного господарства країни.

Як видно з даної таблиці, визначений показник у розрізі адміністративних одиниць коливається на порядок: від 18,8 (м. Київ) до 0,18 (Сумська обл.). Але в цілому відхилення від середнього значення незначні (до 40%), що засвідчує певну стабільність ситуації. Крім столиці, найкращий рівень розвитку готельного господарства мають АР Крим та м. Севастополь, Одеська, Закарпатська та Львівська області. Найнижчі показники сумарного індексу розвитку мають Сумська, Вінницька, Луганська, Хмельницька області. Навіть перелік регіонів дозволяє визначити наявність кореляційного зв'язку між рівнем розвитку готельного господарства та обсягами туристичних потоків. Однак зростаючі туристичні потоки потребують адекватного розвитку готельного господарства, а таке співвідношення, на жаль, не витримується навіть з огляду на значну увагу держави до розбудови готельної сфери у зв'язку з проведенням в країні чемпіонату Європи з футболу ЄВРО-2012.

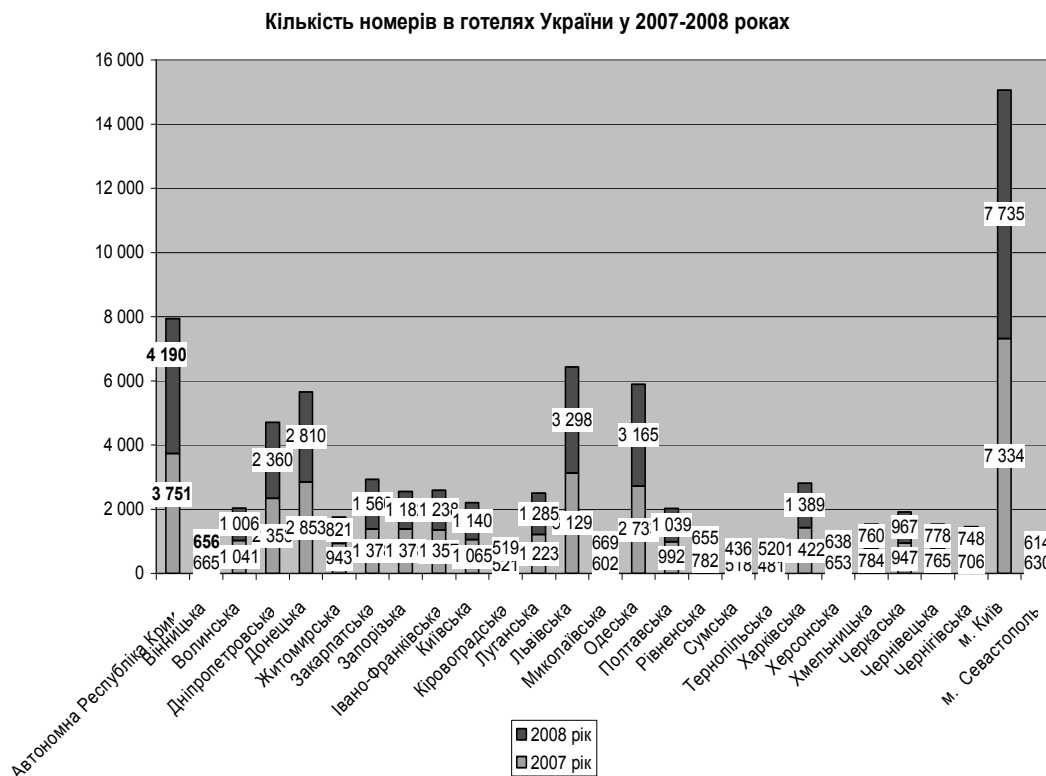

Рис. 2. Динаміка зростання номерного фонду готелів України [3]

Сьогодні державна політика у сфері розбудови готельного господарства спрямована на залучення як вітчизняних, так і закордонних інвестицій та їх спрямування на розвиток матеріально-технічної бази туризму, насамперед у містах проведення ЄВРО-2012: Києві, Харкові, Донецьку, Львові.

Таблиця 1

Показники та індекси рівня розвитку готельного господарства (2008 р.)

Області	споживання			потужність			розвиток мережі			Середньо облік. індекс рівня розвитку гот. господ.
	W _o	W _u	I _w	L _o	L _u	П	P _o	P _u	I _p	
Автономна Республіка Крим	6,04	3,39	1,78	0,0041	0,002	2	3,56	1,86	1,91	2,06
Вінницька	0,27	3,39	0,08	0	0,002	0	0,9	1,86	0,48	0,19
Волинська	0,98	3,39	0,29	0,0017	0,002	0,85	1,8	1,86	0,97	0,703
Дніпропетровська	1,43	3,39	0,42	0,001	0,002	0,05	2,8	1,86	1,5	0,81
Донецька	1,19	3,39	0,35	0,001	0,002	0,5	1,02	1,86	0,55	0,466
Житомирська	0,4	3,39	0,12	0,001	0,002	0,5	2,7	1,86	1,45	0,69
Закарпатська	0,9	3,39	0,27	0,003	0,002	1,5	3	1,86	1,61	1,13
Запорізька	0,6	3,39	0,18	0,001	0,002	0,5	1,71	1,86	0,92	0,53
Івано-Франківська	0,83	3,39	0,24	0,0017	0,002	0,85	1,7	1,86	0,91	0,67
Київська	0,98	3,39	0,29	0,0012	0,002	0,6	1,08	1,86	0,58	0,49
Кіровоградська	0,08	3,39	0,024	0,0008	0,002	0,4	1	1,86	0,54	0,32
Луганська	0,19	3,39	0,06	0	0,002	0	1,19	1,86	0,64	0,23
Львівська	3,74	3,39	1,1	0,0025	0,002	1,25	1,74	1,86	0,94	1,11
Миколаївська	0,47	3,39	0,14	0,001	0,002	0,5	2	1,86	1,08	0,57
Одеська	4,5	3,39	1,33	0,0024	0,002	1,2	2,53	1,86	2,8	1,78
Полтавська	0,87	3,39	0,26	0,0013	0,002	0,65	1,8	1,86	0,97	0,63
Рівненська	0,26	3,39	0,08	0,0012	0,002	0,6	1,45	1,86	0,78	0,487
Сумська	0,33	3,39	0,1	0	0,002	0	0,8	1,86	0,43	0,18
Тернопільська	0,13	3,39	0,04	0,001	0,002	0,5	1	1,86	0,54	0,36

Харківська	2,24	3,39	0,66	0	0,002	0	1,53	1,86	0,82	0,493
Херсонська	0,25	3,39	0,07	0,001	0,002	0,5	1,6	1,86	0,86	0,476
Хмельницька	0,14	3,39	0,04	0	0,002	0	1,39	1,86	0,75	0,26
Черкаська	0,54	3,39	0,16	0,0013	0,002	0,65	1,81	1,86	0,97	0,59
Чернівецька	0,44	3,39	0,13	0,0015	0,002	0,75	1	1,86	0,54	0,473
Чернігівська	0,6	3,39	0,04	0,0013	0,002	0,65	2,79	1,86	1,5	0,73
м. Київ	34,308	3,39	10,12	0,0045	0,002	2,25	82	1,86	44,08	18,8
м. Севастополь	1,2	3,39	0,35	0,0041	0,002	2,05	4,5	1,86	2,42	1,61

Упродовж наступних років забезпечення проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу є одним з першочергових завдань Державної служби туризму і курортів Міністерства культури і туризму, оскільки належна організація та проведення чемпіонату позитивно вплине як на міжнародний імідж України, так і на економічну ситуацію в державі в цілому, зокрема на наповнення бюджетів усіх рівнів, створення робочих місць.

Це шанс заявити про Україну як про яскраву туристичну державу з величезним потенціалом, шанс для розвитку всієї туристичної інфраструктури з новим високим рівнем якості послуг.

Висновки. Незважаючи на значні державні зусилля у спрямуванні інвестицій на розвиток матеріально-технічної бази туризму, передусім готельного господарства, територіальна диференціація у рівні розвитку готельного господарства залишається значною. Розрив між регіонами з високим і низьким рівнями розвитку готельної сфери не зменшується, а навіть отримав тенденцію до зростання, оскільки основні кошти спрямовуються на міста-центри проведення чемпіонату Євро-2012.

Література:

1. Любіцева О.О. Територіальна організація соціальної інфраструктури сільського адміністративного району / О.О.Любіцева / Вісник Київського університету. Серія Хіміко-біологічні науки та науки про Землю. - К.:Либідь, 1991. - №2.- С.47-50;
2. Поплавська І.В. Основні риси методики суспільно-географічного дослідження готельного господарства / І.В.Поплавська / Географія та туризм, вип.4, 2010 р.,с.122-125;
3. turizm.gov.ua – офіційний сайт Державної служби туризму і курортів Міністерства культури і туризму України

Резюме:

Інна Поплавская. ТЕРРИТОРИАЛЬНАЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ УРОВНЯ РАЗВИТИЯ ОТЕЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА УКРАИНЫ.

Проведен анализ территориальной дифференциации уровня развития отельного хозяйства Украины, показаны изменения произошедшие в этой отрасли за последних 10 лет и выяснены их причины. Определены тенденции характерные для сегодняшнего рынка отельного хозяйства, определены перспективы развития сферы услуг, какие прямым образом связаны с единой государственной политикой развития туристической инфраструктуры в связи с проведением чемпионата Европы по футболу ЕВРО-2012.

Ключевые слова: отельное хозяйство, сеть отелей, динамика развития, услуги отелей, отельные комплексы, отельные мощности, туризм, рыночные отношения.

Summary:

Inna Poplavska. THE TERRITORIAL DIFFERENTIATION OF THE LEVEL OF THE HOTEL ECONOMY DEVELOPMENT OF UKRAINE.

The article deals with the analysis of the territorial differentiation of the level of the hotel economy development of Ukraine. The changes which took place in this branch for the latest 10 years are indicated and their reasons are ascertained. The tendencies that are characteristic for the modern market of hotel economy are defined. The prospects of the development of service industries, which are directly connected with purposeful state policy of extension of tourist infrastructure in connection with conducting the football championship EURO-2012, are identified.

Key words: development of hotel, hotel economy, hotel system, dynamics of development, hotel service, hotel complex, hotel facilities, tourism, market relations.

Надійшла 7.09.2010р.

УДК 338.242

Вікторія ДАНИЛЕНКО-КУЛЬЧИЦЬКА

ОСОБЛИВОСТІ РЕКЛАМУВАННЯ ПРОДУКТУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто основні тенденції та аспекти рекламування продукту туристичних підприємств. Виділено характерні риси рекламування в туризмі. Класифіковано види реклами в туризмі. Розглянуто особливості організації рекламування туристичного продукту.

Ключові слова: туристичний продукт, рекламування туристичного продукту, види реклами, рекламна